

Ivan Poledňák (An Obituary)

Jan Vičar

“No death is bad if preceded by a good life”, was the motto on the death notice of 5 October 2009, the day when Professor PhDr. Ivan Poledňák, DrSc. died. Yes, his life was good, fruitful and successful.

Ivan Poledňák, born in Velké Meziříčí on 31 December 1931, was a distinctive and unique personality in Czech and in many respects also in European musicology of the second half of the 20th century. This is evident from his scholarly work, the scores of books, including monographs on musicians, and hundreds of articles from musicology, pedagogy, psychology, aesthetics, semiotics, theory and history of popular and jazz music, lexicography. His career ranges from the Brno studies in musicology and aesthetics and from his work on the Brno editorial board of the *Czechoslovak Dictionary of Music* through his position (after settling in Prague in 1959) in the Research Institute for Education and art manager of the Reduta theatre, until the post of the head of the Institute of Musicology at the Academy of Sciences of the Czech Republic, university teacher, chairman of the Association of Musicians and Musicologists, President of the Czech Council for Music, and member of the Accreditation Committee of the Government of the Czech Republic. On international level, Poledňák's contribution is shown by the entries on him in major encyclopaedias of music, such as *The New Grove Dictionary of Music and Musicians* (2000) and *Die Musik in Geschichte und Gegenwart* (2001).

I began to meet him in 1986, when he again became a member of the editorial board and regular contributor to the journal *Hudební rozhledy* (Music Review). He attracted my attention by his keen intellect and the temperament with which he promoted high-quality publications on popular music and jazz. In this field, with his pioneering *Chapters of Jazz*, he was the main Czech theoretician.

Our close cooperation started at Palacký University in Olomouc, where he taught from 1992 and in 1994 was appointed professor of the theory and history of music. He was a member of the scientific boards and twice a chair of the Department of Musicology. Here he founded his own school of scholarship. For his scholarly, publishing and organi-

zational activities he repeatedly received awards from the Rector of Palacký University. Two volumes of studies, *AUPO Musicologica Olomucensia*, were dedicated to him.

When we met, he occasionally made me a little nervous because when I heard how much he had done and experienced and how much he planned for the future, it occurred to me, this man perhaps never sleeps and does not need to make draft copies. He never refused to write a review, a dictionary entry, a conference paper, he went to see operas, dramas, film premieres, he read contemporary (not only musicological) literature, with his wife Stáňa he liked to have visitors at home, and until recently he did sports. Moreover, he published one book after another. For instance, only after the age of seventy he published (in Czech) *An Introduction to the Issues of Music of the Jazz Circle, Sixteen Chapters from Psychology of Music, Inventions in Music Education, The Passion of the Reason: Composer Jan Klusák. Man, personality, creator*, which was awarded the prize for the “most beautiful book” published in 2004 by the Palacký University Publishing House, and *Music as a Problem of Aesthetics*, in which he, as the last representative of the “great four” of Czech music aestheticians and semioticians (Jaroslav Volek, Jaroslav Jiránek, Jiří Fukač and Ivan Poledňák), not only synthesised the findings of the deceased colleagues but in an inventive, systematic and comprehensible way he treated many difficult issues in music.

I do not feel that Ivan Poledňák has departed. On the contrary, I feel that his youthful, friendly spirit continues to be with us. His dictionary entries, articles and studies handed over to publishers will be published for months to come. One of them is the study “Musicologist and Aesthetician in the Labyrinth of Politics and Ideology: Antonín Sychra”, written for this tenth volume of *AUPO Musicologica Olomucensia*. But even later... Can anybody imagine that in Czech systematic musicology and methodology we can do without the living and inspiring legacy of Ivan Poledňák?

Translated by Jaroslav Peprník

Za Ivanem Poledňákem

Jan Vičar

„Žádná smrt není zlá, předchází-li ji život dobrý“, bylo uvedeno jako motto na smutečním oznámení, že dne 5. října 2009 zemřel prof. PhDr. Ivan Poledňák, DrSc. Ano, jeho život byl dobrý, plodný a úspěšný.

Ivan Poledňák, narozený ve Velkém Meziříčí 31. prosince 1931, byl výraznou a jedinečnou osobností české a v lecčems i evropské hudební vědy druhé poloviny 20. století. To je zřejmé z jeho vědecké tvorby, čítající desítky knižních publikací a stovky studií a článků z oblasti hudební pedagogiky, psychologie, estetiky, sémiotiky, teorie a dějin populární a jazzové hudby, lexikografie i monografických pojednání o hudebních osobnostech.

Vyplyvá to i z Poledňákovy celoživotní kariéry vinoucí se od brněnských studií muzikologie a estetiky a práce v brněnské redakci *Československého hudebního slovníku* přes působení (po přechodu do Prahy v roce 1959) ve Výzkumném ústavu pedagogickém, umělecké šéfování v divadélku Reduta, až po působení jako ředitele Ústavu pro hudební vědu Akademie věd České republiky, jako vysokoškolského pedagoga, ve funkcích předsedy Asociace hudebních umělců a vědců, prezidenta České hudební rady a člena Akreditační komise Vlády České republiky. V mezinárodním měřítku je Poledňákův přínos potvrzen zařazením příslušných hesel do nejvýznamnějších hudebních encyklopedií současnosti, jako jsou *The New Grove Dictionary of Music and Musicians* (2000) a *Die Musik in Geschichte und Gegenwart* (2001).

Setkával jsem se s ním od roku 1986, kdy se stal znovu členem redakční rady a pravidelným přispěvatelem časopisu *Hudební rozhledy*. Uchvátil mne pronikavým intelektem a temperamentem, s nímž prosazoval kvalifikované psaní o populární a jazzové hudbě, již byl počínaje svými průkopnickými *Kapitolkami o jazzu* hlavním českým teoretikem.

K úzké spolupráci mezi námi došlo na olomoucké Univerzitě Palackého, kde působil od roku 1992, na níž byl roku 1994 jmenován profesorem teorie a dějin hudby, byl členem vědeckých rad a kde vykonával po dvě období i funkci vedoucího katedry muzikologie. Zde také vytvořil vlastní vědeckou školu. Za svou vědeckou, publikační a organizační činnost byl opakovaně oceněn rektorem Univerzity Palackého a na jeho počest byly vydány dva sborníky AUPO *Musicologica Olomucensia*.

Při našich setkáních mne občas nevědomky trochu znervózňoval. Když jsem totiž vyslechl, co všechno mezitím zase vykonal, zažil a jaké má další pracovní plány, napadlo mne, že tento člověk snad vůbec nemusí spát a formuluje jen „načisto“. Neodmítal totiž napsat žádnou kritiku, slovníkové heslo, vypracovat referát na konferenci, navštěvoval operní, činoherní a filmové premiéry, četl současnou (nejen muzikologickou) literaturu, přijímal se svou manželkou Stáňou četné návštěvy, donedávna čile sportoval a navíc publikoval jeden velký spis za druhým. Považme, že například jen po své sedmdesátce vydal práce *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*, *Šestnáct kapitol z hudební psychologie*, *Hudebně pedagogické invence*, *Vášeň rozumu*. *Skladatel Jan Klusák – člověk, osobnost, tvůrce*, která byla vyhodnocena jako „nejkrásnější kniha“ vydaná v roce 2004 Vydavatelstvím Univerzity Palackého, a *Hudba jako problém estetiky*, v níž se mu jako poslednímu představiteli „velké čtyřky“ českých hudebních estetiků a sémiotiků (Jaroslav Volek, Jaroslav Jiránek, Jiří Fukač a Ivan Poledňák) podařilo nejen zúročit poznatky svých již zvěčnělých kolegů, ale invenčním, systematickým a srozumitelným způsobem pojednat o mnoha nesnadných otázkách sféry hudby.

Nemám pocit, že by Ivan Poledňák odešel. Naopak cítím, že jeho mladistvá osobnost a přátelský duch jsou stále mezi námi. Jeho slovníková hesla, články či studie odevzdané do tisku budou vydávány ještě řadu měsíců po jeho nečekaném skonu. Mezi ně patří i studie „Muzikolog a estetik v labyrintu politiky a ideologie: Antonín Sychra,“ napsaná pro tento desátý svazek *AUPO Musicologica Olomoucensia*. Avšak i později... Dovedeme si někdo představit, že se v české systematické hudební vědě a metodologii objedeme bez živoucího a inspirujícího odkazu Ivana Poledňáka?

Im Andenken an Ivan Poledňák

Zusammenfassung

Prof. PhDr. Ivan Poledňák, DrSc. (31. Dezember 1931, Velké Meziříčí – 5. Oktober 2009, Prag) war eine bedeutende Persönlichkeit der tschechischen und darüber hinaus der europäischen Musikwissenschaft der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts. Dies lässt sich an seinem aus mehreren Dutzend Buchpublikationen und Hunderten von Studien und Artikeln bestehenden wissenschaftlichen Schaffenswerk erkennen, das sich um Themen aus den Bereichen Musikpädagogik, Psychologie, Ästhetik, Semiotik sowie Theorie und Geschichte der Pop- und Jazz-Musik dreht. Er verfasste auch Lexikographien und monographische Abhandlungen über wichtige musikalische Persönlichkeiten. Seine in Druck gegebenen Texte werden noch viele Monate nach seinem unerwarteten Ableben erscheinen. Neben anderem gehört dazu auch die Studie „Ein Musikwissenschaftler und Ästhetiker im Labyrinth der Politik und der Ideologie: Antonín Sychra,“ die er für diesen zehnten Band von *AUPO Musicologica Olomucensia* verfasste.